

— Ինչպէս ծանուցած էինք չորեքշաբթի, Ասիական ընկերութեան ի նպաստ ներկայանալի թատերահանդէսն երէկ գիշեր տեղի ունեցաւ Բերա Վերտի թատրոնին մէջ, ամենայն բարեկարգութեամբ, յորմէ գոհ եղան ներկայ գտնուող ազգայնոց բազմութիւնը՝ որոնք մայրաքաղաքիս այլևայլ թաղերէն եկած էին։ Մանրամասն հաշիւն անշուշտ հրատարակուելով ի մօտոյ՝ զուտ հասոյթն պիտի իմացուի։ Մեք կկարծեմք, թէ բոլոր ծախքն ելնելէն յետոյ՝ յիսուն լիւրայի չափ կմնայ ընկերութեան։ Պարտիքը յատկապէս շնորհակալութիւն մատուցանել ամեն կարգի աշխատողաց։

— Բաղէշէն կգրեն Նոյ. 1 թուով։
« Ուրախալի տեղեկութիւններ չեն, ինչ որ պիտի հաղորդեմ։ Խուրիկ գիւղ՝ որ Բզնունեաց նահանգի հիւսիսային կողմն է, և ունի 17 տուն Հայ ու 23 տուն չէրքէս բնակիչ, լերանց գօտիներու մէջն ըլլալով՝ իրեն կից գիւղերէն եղական դիրք մը բռնած է։ Հարուստ է բազմաթիւ աղբիւրներով ու վտակներով։ Հողը խիտ բարեբեր է. և իւր զուարճալի դիրքովը բարձր ի գլուխ կը հանդիսանայ Հայաստանի գիւղօրէից մէջ։ Սակայն գիւղին թշուառ Հայ բնակիչք բոլորովին զուրկ են այս բարիքն ու զուարճութիւնները վայելելէ, զոր բնութիւնն պարզեւած է իւրենց։ Վասն զի թէ՛ քուրդին հարստահարութիւնք և թէ՛ չէրքէսաց ազգի ազգի բռնութիւնք յետին աստիճան թշուառութեան հասուցած են զիրենք։ Ասկէց չորս տարի յառաջ, հանրածառօթ Մօրոյ անուն աւաղակապետ քրդին բնակավայրն՝ սոյն Խուրիկ գիւղն էր. չարիք չմնաց՝ որ չը թափէր գիւղին Հայոց վրայ. և վերջապէս նախախնամութիւնը գթալով՝ կառավարութիւնը բռնեց զնա ու բանտ նետեց, ուր չորս ամիս մնալէն յետոյ՝ փչեց հողին։ Մինչդեռ գիւղին հաւրատահարեալ ազգայինք սակաւ մի ոգի ու հանգիստ պիտի առնուին, և ահա երեւան ելաւ չէրքէսներուն հարստահարութիւնը. սոքա՝ վերջին պատերազմին ատեններն ոտք կոխելով ի գիւղն, ի սկզբան բոլորովին լուութեամբ, հանգստութեամբ, հնազանդութեամբ և քաղցրութեամբ վարուեցան գիւղացւոց հետ. բայց գիւղացիք տեղեակ գտով սոցա օձաբարոյութեան քանիցս խնդրեցին տեղական կառավարութեանն որ դուրս հանէ։

անլսելի մնաց այս խնդիրն, և չէրքէսք տեսնելով զայս՝ պատեհ միջոց համարեցան լարել իրենց որոգայթները, և թափել իրենց թոյները խեղճ գիւղացւոց վրայ, զոր ի վաղուց իրենց սրտից մէջ կմթերէին. ոմանց արտերն դըրաւելով՝ սկսան ցանել. այլոց կալուածներն բռնի իւրացունելով՝ իրենց տուն ու պարտէզներ շինեցին. ասոնք բաւական չէին կարծես, այս օրերս եկեղեցւոյն կոչնակը գողցան. երկրորդ օրը եկեղեցին մարդկային խախտացով սրբապղծեցին, և օր մ'եւրն ալ քահանային կայքն ու գոյքը հըրոյ ճարակ տուին, և քահանային Գասպար անուն որդին ալ ծեծեցին, որ այժմ քաղաքս եկած է՝ կառավարութեան բողոքելու համար։ Կառավարութեան կողմանէ տակաւին ո՛րեւէ գոհացուցիչ տնօրինութիւն եղած չէ։

« Մշոյ հարաւային կողմը վեց ժամ հեռի լեռնադօտի մը մէջ բնակող Բալակցի ըստած քուրդք ալ այս օրերս սկսած են Մշոյ դաշտի Հայ գիւղերն ասպատակել։ Այս քուրդերն 2 հազար տունէն աւելի են, և երկու ճիւղի կբաժնուին. երկար ժամանակէ հետէ մէկմէկու թշնամի լինելով այս երկու ճիւղերն՝ չէին համարձակեր ազատ չըլլի Մշոյ դաշտին մէջ, որով Հայք ազատկամային նոցա բռնաբարութենէն, զի երբ մէկմէկու պատահէին՝ զիրար կըսպանէին. այսպէս գրեթէ 100 հոգի սպանուած են իրենց մէջէն. այժմ կըսուի, թէ քանի մը ամիս յառաջ ազգասէր քրդի մը միջնորդութեամբ մէկմէկու հետ հաշտուած ըլլալով՝ սկսած են ազատ ու համարձակ չըլլի և կեղեքել Հայ ժողովուրդն. սոքա ալ՝ նման Մօսկանու քրդաց տուրք, կամ տեղական բաւով՝ Մուգաթայ առնուլ սկսած են իրենց հպատակ Հայերէն։

« Ի վերջոյ ցաւելով կը յաւելում, թէ տեղւոյս թղթատարութեան տեսուչն սկսած է արգելուլ նամակներն, կամ բանալով կարգաւ ու իմաստն հասկընալ »։

Այսպիսի տխուր տեղեկութեանց վրայ մեր կողմանէ դիտողութիւններ աւելցունելու պէտք չկայ։ Ի հարկէ կայսերական կառավարութեան ուշադրութիւնը կգրուէ այս պարզ հրատարակութիւնն իսկ, և թղթատարութեան կեդրոնական վերատեսչութիւնը կբարեհաճի զարժան հրամայել Բաղէշի թղթատարութեան գործակալին։

— Կարինէն Գեկտ. 3 թոով։
« Ներկայիս կը դիմեմ ձեր ազնուութեան խնդրել որ հաճիք

ներկայեալ պաշտօնական յայտարարութիւնն հիւրընկալել ձեր պատուական թերթին մի անկիւնն և ընդունիլ յարգանացս հաւատարմն։

Գաւ. Վարչ. Բաղաք. Ժող. Ասենապետ
Կարապետ Պալլարեան
Գաւառական Վարչութիւն Կարնոյ
Պաշտօնական Պայտարարութիւն

Լրագրաց ոմանց և մանաւանդ Մանգուլի մէջ վերջին օրերս ծանօթ և անծանօթ ստորագրութիւններով քանի մը հրատարակութիւններ տեսնուեցան ընդդէմ անձանց Առաջնորդ Գեր. Օրմանեանի և Մեծ. Գասպար տուաց և ազն. վարժուհեաց և ընդդէմ ընթացից ազգային վարժարանաց քաղաքիս։

Թէպէտ այդ օրինակ գրութիւնք, որք առաւելապէս լրագրապետաց բարեմտութենէն օգուտ քաղելով ի լոյս ընծայեալ կը թուին, պատասխանելու իսկ արժանի չ'ընին, սակայն գաւառական վարչութեանս և ազգային վարժարանաց Հոգաբարձութեանս լուրթիւնը հասարակաց կարծեաց առջեւ իբր անտարբերութիւն չմեկնուելու համար հարկ կը սեպենք ներկայիս յայտարարել թէ այն նախատալից հրատարակութիւնք և գայթակղական դիպուածոց պատմութիւնք անհիմն և բացարձակ զրպարտութիւնք և միայն անձնական կոյր կրից արդիւնք են, թէ Գեր. Հայր Օրմանեան քաղաքիս նկատմամբ դեռ նմանը չտեսնուած անձնութեամբ կաշխատի, թէ Մեծ. Գասպար և ազն. վարժուհիք իրենց արժանապատուութեամբ և ջանիւք ողջամիտ հասարակութեան առջեւ գոհունակութեան արժանի եղած են, և թէ վարժարանաց բարեկարգութիւնը շարունակաբար կը յառաջնորդուի կընձեռեն։

Ի դիմաց գաւառական վարչութեան Քաղ. Ժողովոյ

Ասենապետ Գ. Տ. Մկրտչեան Կ. Պալլարեան
Ի դիմաց Ազգ. Հոգ. Վարժենց
Ասենապետ Գ. Մարտիան Կ. Տ. Աղաբեան

Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Կ Ա Ն

Անցեալ շաբթու տեսնուած հեռագրաւոր մը՝ որ կծանուցանէր թէ Գերմանիոյ և Ռուսիոյ մէջ յարաբերութիւնք վերստին ցրտացած են այս օրերս, և Պէրլինի ռուսական դեսպանն Բեդրսպուրկ հրաւիրուած է Պէրլին զրկուած օսմանեան արտա-

քոյ կարգի դեսպանութեան պաշտօնին վրայ մանրամասն տեղեկութիւն տունելու համար, զոր թէ օր մ'ետքը հերքուեցաւ Ռուսիոյ պաշտօնական լրագրոյն կողմանէ, ծանուցուելով միանգամայն թէ Ռուսիա գոհ կըլլայ ս'րչափ բարեկամ ըլլան Գերմանիա և Թուրքիա։ Նոյնպէս չը հաստատուեցաւ այն զրոյցը թէ Ռուսիոյ և Գերմանիոյ կայսերքերկորդ տեսակցութիւն մ'ալ պիտի ընեն, առաջին տեսակցութիւնը բաւական չըլլալուն պատճառաւ։ Ռուսիոյ կառավարութիւնն արդարեւ խաղաղութեան և մասնաւորապէս Գերմանիոյ բարեկամութեան պէտք ունի, քանի որ երկիրն դեռ ի ներքուտ տագնապի մէջ է Ոչնչակաւնաց զարհուրելի մեքենայութեանց երեսէն, և մինչև ցարդ տրուած հարուածներն կարող չեն զան ջնջել զանոնք։ Ռուսիոյ կայսեր թագադրութեան հանդիսին համար ի Մոսկուա մէկ կողմանէ հանդիսական պատրաստութիւնք տեսնուած ատեն, միւս կողմանէ ալ զինուորական զօրութիւնը աւելցունելու պէտք կտեսնուի, վտնցուելով Ոչնչականներէն թէ թերեւս նոյն օրը յաջողին նոր եղան մ'ալ գործել։

Աւստրիոյ և Բուլմանիոյ կառավարութեանց մէջ Դանուբի խնդրոյն համար տեղի ունեցած անհամաձայնութիւնը՝ որ մինչև իսկ դեսպանական յարաբերութեանց իրման պատճառ եղաւ ի Բուլմանիա, վերջացած է՝ Բուլմանիոյ արտաքին գործոց նախարարին բացատրութեանց վրայ, և այժմ կըսուի թէ յիշեալ երկու կառավարութեանց մէջ թաւալեալութիւնը վերահաստատեալ է՝ ջերմ ու սերտ քան զառաջինն։ Հետեւաբար ընդունայն եղան յոռետես անձանց գուշակութիւններն, որովք մինչև մօտալուտ պատերազմ մը հաւանական կհամարէին։ Կմնայ Գաղղիա և Իտալիա. այս վերջինը, Ժողովուրդ և կառավարութիւն, տակաւին հաշտ աչօք չեն նայիր Գաղղիոյ վրայ՝ թունուսի մէջ իրենց քաղաքական և մանաւանդ առեւտրական շահերն վնասելու ինչպէս մեր նախորդ թերթերով յիշուած է՝ կառավարութիւնը սպառնալից դերեր ալ ուղղած է առ Գաղղիա։ Սակայն, կըսուի, թէ Պիքմարգի իշխանը՝ որ ժամանակէ մը հետէ ամեն խնդիր կ'յուզէ և կը լուծէ, բարեկամաբար խորհուրդ տուած է այս օրերս Իտալիոյ, որ ոչ միայն զՊապն գոհացունէ

և պապական ազգաց ու կառավարութեանց միջամտութիւնն հրաւիրելէ զգուշանայ, այլ նաև Գաղղիոյ կառավարութեան հետ հաշտութեամբ ու իրաւախոհութեամբ վարուի: Կերեւի թէ իշխանին խորհուրդներն իտալիոյ կառավարութեան վրայ ազդեցութիւն ըրած են, որ գործունեայ և ներհուն անձ մը փարիզի դեսպան կանուանէ: Միւս կողմէն, Գաղղիոյ կառավարութիւնը թունուսի մէջ կշարունակէ իր գործը, թունուս կղարձունէ հոշակաւոր Պ. Բուսթանը՝ առանց բնաւ կարեւորութիւն տալու, ընդդէմ Բոչֆօրի լրագրոյն՝ նորա բացած դատին անյաջող վախճանին, որով Պ. Բոչֆօր անպարտ հրատարակեցաւ, և Պ. Բուսթան դատական ծախուց վըճարման դատապարտեցաւ: Տեսնենք, ո՛ր կ'յանգի Գաղղիոյ այս ընթացքը, որ ի հարկէ առանց Պիզմարգի գիտութեան չէ:

Անգղիոյ կառավարութիւնը սակաւ մի յանգործ ելած է: Իր լանտիոյ յուզմունքը ոմանց կարծեաց հակառակ չկրցաւ ստատիւ տալ, կառավարութեան ձեռք առած միջոցներուն չնորհիւ, իսկ Բ. Գուսնը ընդհանուր պարտուց բերել թօթափած՝ Ռուսիոյ պատերազմական հարկի խնդրոյն կարգադրութեամբ զբաղեալ է: Այնուհետև թերեւս Ասիոյ բարենորոգմանց գործադրութեան ձեռնարկուի, Ահմէտ Վէֆիդ փաշա տակաւին Պօլիս է: Եթէ, ինչպէս կրթն ոմանք, որոշուած ըլլար հօպարթ փաշայի կամ այլո՞ւմ յանձնել բարենորոգմանց գործադրութեան արտաքոյ կարգի պաշտօնը, Ահմէտ Վէֆիդ փաշա կվերադառնայր ի Պրուսսա:

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Վազըթ կգրէ այս առաւօտ, թէ Աւստրիոյ կառավարութիւնը՝ Վիեննայի օսմանեան դեսպանին դիտողութեանց արդարութիւնն ընդունելով՝ որոշեր է որ Պօսնա-Հէրսէք գաւառնէն առնուելիք զօրքը, իբրև տեղական ազգային զօրք մը համարուելով՝ արտաքոյ նոյն գաւառաց չգործածուի: Նաև՝ որոշեր է որ զինուորութեան առնուելիք մահմետականք ֆէս դընեն իրենց գլուխը, և իրենց կրօնական պաշտամունքն կատարելու ազատութիւն ունենան ըստ ամենայնի: Այսպէս, և յաւելու յիշեալ լրագիրն, Աւստրիոյ և Բ. Գրան մէջ համաձայնութիւն գոյանալով՝ խնդիրը վերջացած է:

— Թայմըզ գրեր է, թէ Լոնտոնէն փոխառութիւն մ'ընելու ձեռնարկեալ է՝ Ղալաթիոյ սեղանաւորաց առնելիքին յատկացեալ տարեկան հասոյթներն տալով ի փոխարէն:

— Հինգշաբթի օրը Պրուսսայի մէջ մեծ հրդեհ մը պատահելով՝ գաղղիական հիւպատոսարանն և այլ ութ տուն հրոյ ճարակ եղեր են:

— Պէրլինէն եղնող օսմանեան արտաքոյ կարգի պատուիրակը, Ալի Նիլամի փաշա և Բէշիտ պէյ Վիեննա հանդիպելով՝ երէկ Աւստրիոյ կայսեր կողմանէ սիրալիր յարգանք ընդունուեր են: Ապա արտաքին գործոց նախարար Կոմս Գալնթրիի հետ տեսակցեր են, որ լսեր է թէ «Օսմանեան պետութիւնը կրնայ վրասահիլ Աւստրիոյ բարեկամութեան ու բարեօրոշութեան վըրայ՝ ամեն խաղաղասիրական ձեռնարկութեանց մէջ»:

— Ծովային ծանր արկած մը տեղի ունեցաւ չորեքշաբթի թօփ հանէի առջև: Ռուսական Ազօֆ չոգենաւն՝ որ Ալեկսանդրիայէն կուգար՝ ուղեւորելու պատրաստուող գաղղիական Բրովանս թըղթատար չոգենաւուն զարնուելով, ընկղմեց զայն բոլորովին: Բնաւ մարդոյ կորուստ չկայ: Բայց նիւթական կորուստը մեծ է. չոգենաւուն արժէքը՝ 75 հազար գաղղիական լիրա, և պարունակած վաճառքին և այլոց արժէքն՝ մինչև 200 հազար գաղղիական լիրա կհաշուեն: Ռուս չոգենաւուն նաւապետն յուսահատաբար ինքզինքն սպաննելու ելեր է, բայց արգելքեր են: Այս չոգենաւն քիչ վնասուած ըլլալով, երէկ ճանրայ ելեր է: Այժմ ռուսական չոգենաւուց ընկերութիւնը կաշխատի հանել ընկղմեալ չոգենաւը. կկարծուի թէ գիւրաւ պիտի կատարուի այս գործողութիւնը՝ աւաղի վրայ նստած ըլլալուն պատճառաւ: Գաղղիական նաւուն հրամանատարին քաջասրտութիւնը գովեստիւր կ'յիշատակուի: Մինչև վերջը կեցեր է նաւուն մէջ եւ դուրս ելեր է՝ մէջը գտնուած մարդիկն դուրս հանելէն յետոյ:

— Սթամպուլ լրագրին գրածին նայելով ռուսական չոգենաւուց ընկերութեան Բեդերսպուրկ անուն չոգենաւն՝ որ անգղիայէն կուգար, չորեքշաբթի օրը ցամաքը խրեր է Կէլիպօլուի առջև, և ընկերութեան կողմանէ չոգենաւ մը զրկուեր է աղատելու համար:

— Ոստիկանութեան գաղտնի

գործակալ մը՝ քուրտ Մէհմէտ խմանալով, որ Ղալաթիա Գէմէրայի ըստած տեղը իսմիլ անուն հրէի մը գրաստանին մէջ խաղ (գումար) կխաղան, գացեր յանկարծ կոխեր, և 40—50 խաղացողներուն մէջ աներկիւղ մտնելով՝ թուղթերն գրաւեր է: Հրէայն և խաղացողներն բիրեւով ու դանակներով Մէհմէտի վրայ յարձակեր են, և նա ալ ընկուելէն հաներ ու երկու անգամ պարպեր և երկու հողի վիրաւորեր է: ասոր վրայ մարդիկն փախեր են, բայց Ղալաթիոյ պահականոցն շուտով զօրք հասներ, հրէայն բռներ է է: Մէհմէտ ալ վիրաւորուեր է:

— Պէյօղլուի ոստիկանութիւնը լսելով, որ հոշակաւոր խաբէրանքէն մէկ քանին առջի օրը Գուլէ—գաբուի կողմերն խեղճ Կիւմլիլիէյի մը խաբելով մեծաւ գոռարութեամբ ու խնայողութեամբ ժողոված պահած 9 լիրան առեր փախեր են, — խաբէրանքներուն տունները գտնելով պաշարեր է: Նորա տեսնելով որ ձեռք պիտի անցնին, մէկը 7 կանգուն բարձրութենէ ինքզինքը վար նետեր և ոտքը չարս կողմէն կտորեր, և միւսներն ալ բռնուելով՝ կողոպտեալին հետ գիւմաղէ գիւմաղ բերուեր և ստուգուեր է եղածը:

— Օսմանիյէ ականակուռ պատանշան տրուեցաւ՝ արտաքին գործոց նախարար Ասիմ փաշայի:

— Լէվընդ—Հէրլա կծանուցանէ, թէ այս տարի Այստնի կուսակալութեան վիճակին մէջ թէպէտ երկրագործական բերքն առատ է, սակայն արմաթքն բարձր գնով կվաճառուին և չքաւոր ժողովուրդն ներդութիւն կը կրէ:

— Առջի օրը Գատը գիւղի ծովեզերքը նորածին երախայի մը դիակ գտնուեր է, վիզը՝ չուան մը, և չուանին ծայրէն քար մը կապուած ըլլալով:

— Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ պետական խորհրդոյ նախագահ Սէրվէր փաշայի ալ ընդհանուր պարտուց խնդրոյն կարգադրութեան արտաքոյ կարգի պաշտօնը գոհացուցիչ կերպիւ կատարած ըլլալուն համար:

— Սօֆիայէն առ Օսմանլը լրագիրն գրեր են գեկտ. 7 թըւով: — Ալէքսանդր իշխանին նախագահութեամբ գումարեալ նախարարաց վերջին ժողովին մէջ որոշուեր է՝ ի Սօֆիա կոչել Պօլսոյ պուլըարական գործակատար Պ. Պալապանօֆն, և բոլորովին պաշտօնանկ ընել նորա երկրորդ

քարտուղար: Պ. Քէշօֆ: Այս պաշտօնանկութեան պատճառ կը համարուի՝ երիտասարդի մը կողմանէ Պ. Քէշօֆի զարնուած ուժգին ապտակն, որուն տեղի տըռած է իւր նախատական վարմանց պատճառաւ: Լուր կայ, թէ Պ. Պալապանօֆի պիտի յաջորդէ այնպիսի մէկը, որ ժամանակաւ Օսմանեան տէրութեան ծառայած է բժշկութեան պաշտօնով, Օսմանեան տէրութեան ծախիւքն ուսմունքը կատարելապէս գործած է, բայց վերջին պատերազմին ժամանակ թողլով պաշտօնը՝ փախած է:

— Մայրաքաղաքի մէջ գտնուած պուլըարական վարժարանը՝ որ պատերազմէն առաջ 1200 ընկալի տարեկան նպաստ կընդունէր Ռուսիոյ կառավարութեանէն, այսուհետև ալ պիտի ըստանայ զայն՝ վարժարանին հասոյթն նուազած և չքաւոր տըղայոց թիւն աւելցած ըլլալուն համար:

— Ֆէրիք Վէլի Ռիզա փաշա, որ հեղինական սահմանաց յանձնաժողովին երկրորդ պատուիրակ էր, այսօր վաղը մայրաքաղաք կհասնի:

— Պէյօղլու շինուելու վրայ եղող տան մը մէջէն մահմետական մանկամարդ աղջկան մը դիակ գտնուած ըլլալով, քննութեան ձեռնարկուած էր: Այժմ կլիմացուի թէ Գատը փաշայի բաղնիքանին աղջկին է և քանի մը օր յառաջ ամուսնոյն տունէն փախեր և անբարոյական տուն մը ապաստաներ է ուր սպաններ են զինքը:

— Գերմանիոյ գահաժառանգին երկրորդ որդին՝ առաջիկայ փետրվարի սկիզբները ծպտեալ չըլլապայութեան պիտի ելնէ յեգիպտոս:

— Հրէայք, ինչպէս ուրիշ շատ տեղեր նոյնպէս և Աւստրիոյ մէջ բազում կալուածոց տէր եղած են քանի մը տարիներէ հետէ:

— Վարնայի մէջ մօտերս մահմետական աղջկանց համար ալ վարժարան մը կը բացուի: Արդէն հաստատեալ է մանչերու վարժարան մը, որոյ ուսուցիչն Պօլսոյ կրթական պաշտօնատուանէն որոշեալ է և ամանակներ Պօլսէն կըտրուի:

— Վիեննայի ըսմանական դեսպան պիտի անուանի՝ Պօլսոյ ըսմանական նախորդ դեսպան Պ. Գեմետր Պրաթիանօ:

— Թայվանի մարտատան բոլոր պաշտօնակալք բանտարկուեր են, քանի մը միլիոն ընկալի ինքնուրուի ըլլալուն պատճառաւ:

ԽՈՒՆԱՐՀՈՒՄՆ
ԱՆԿԱՆՈՆ ԲԱՅԻՑ
Ֆուսանդի. Լ. Գ. Երզնկա
Աւանդեալ գործնականապէս
Եւ
Յաւելեալ ի նոյն
Ոճը և դիտողութիւնը
Երկասիրեաց
Յակ. Գ. Երզնկա

Վաւերացեալ ի Կրթական Տեսչու
թիւնէ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան

Սոյն դասագիրքն՝ որ կը պա-
րունակէ մէն մի անկանոն բայի
խոնարհումն, և որ ճոխացեալ է
40 ի չափ ընդարձակ հրահանգ-
ներով, գործնական ոճերով,
կարեւոր դիտողութեամբ և ըն-
տիր առաձներով՝ զորս երկասի-
րողն խնամով քաղած է Ժիւ-
ռանովի ու Պէդընտի «բայից
խոնարհումն» էն, Լաուուսի ու
Բուալթի լեզուներէն, և Պէդընտի Բաւազըր-
քէն, նպատակ ունի դիւր և ըս-
թափեցուցիչ եղանակաւ մը ու-
սուցանել աշակերտաց ֆուսանդ-
քէն լեզուի ամենէն էական մա-
սըն, այսինքն անկանոն բայից
խոնարհումն, որոց համար ա-
շակերտք՝ մինչեւ ցարդ, մի մեծ
գոյնարութիւն կրէին, զորով ի-
նքնով դասագիրքէ մը, որ խօսէր
սոսկապէս անկանոն բայից վե-
րայ, ներկայ դասագիրքն, որ
ապաքէն մի մեծ պակաս պիտի
լեցունէ մեր ազգային վարժա-
րանաց մէջ, կրնայ միանգամայն
օգտակար ըլլալ ամէն անոնց՝ որք
ֆուսանդքէն լեզուն ուսանելու կը
պարապին, Կեդրոնատեղին է Ա-
րամեան գրատունն, և գինն է
8 դահեկան արծաթ:

ԻՐԱՆԻՏՈՒԹԻՒՆ
Բացատրութիւն
կամ
եղանակ ուսուցման
ի պէտս վարժապետաց

Իրագիտութիւն
ի պէտս աշակերտաց
Մեծարգոյ Մ. Յ. Աղապալ-
եանի աշխատասիրած այս գոր-
ծերն՝ որ վաւերացեալ են ի կըր-
թական տեսչութեանէ ազգային
կեդրոնական վարչութեան, կը
գտնուին ամեն գրավաճառաց
քով 5 ական դր: Դպրոցաց և
շատ առնողներու համար զեղչ
կըլլայ:

ԻԼԱՆ
ԷՎԳԱՅ ՆԷՋԱՐԷԹԻ
Ճէնէթմէքեան Էպոսիւ Ֆէթհ
Սուլթան Մէհմէտ Խանը զաղի
թապէ սերահու հազրէթլէրի-
նին իճարէի վահիտէլու ագարա-
թընտան օրուպ, սէնէ պէ սէնէ
թալիպլէրինէ իլլամ գըլընան

Թիւրպէի շէրիֆէլէրի ճիւղընտա
վագը մալիւմ էլ գըթաթ աէր-
եարին միւթէֆէրլիտէն թալիպ-
լէրինէ իլլամ գըլընտաղընտան,
թալիպ օլանլարըն իլանը թարի-
խինտէն օն պէշ կիւնէ գատար
պիր սէնէլիք քիրատընըն 100 տէ-
10 նիւպէթիտէ բէյ ազէլէրի
իլէ պէրապէր Էվգաֆը հիւմայոն
վարիտաթընուսիլիյէ իտարէսինէ
կէլմէլէրի իլան օլունուր,
15 քեանուըն էվվէլ 97

ԻԼԱՆ
ԷՎԳԱՅ ՆԷՋԱՐԷԹԻ
Խապէթ ճիւղընտա Հալըճը
օղլու մահալլէսինտէ Խուսայար-
խանէ Մէյտանընտա վագը իլլի
պապ տիւքեան Խալիլէի Էվգա-
ֆը Հիւմայոնտան քիրայա վիրի-
լէճէլինտէն, թալիպ օլանլարըն
թարիխի իլանտէն իթիպարէն նի-
հայէթ պիր հաֆթայա գատար
Էվգաֆը Հիւմայոն խալիլէի
ճէլիլէսի վարիտաթըն ուսուսիլիյէ
իտարէսինէ կէլմէլէրի իլան օլու-
նուր: 3-3
5 քեանուըն էվվէլ 97

ԱԶԴ
Ի նպաստ Ազգ. Հիւանդանոցի
հրատարակեալ ընդարձակ Օրա-
ցոյցներու վաճառման մի նոր մը-
ղում տալու համար Մարգար-
եան գրատունը որոշած է՝ Տ. Տ.
Գէորգ Ս. Կաթուղիկոսի, Տ. Ներ-
սէս և Տ. Եսայի Պատրիարքաց
պատկերներն իբր նուէր տալ
վերոյիշեալ Օրացոյցէն գնողաց:

Նորայրի Գաղղիարէն — Հա-
յերէն ընդարձակ բառարանին
80րդ թերթն ալ հրատարա-
կեցաւ: Կը ծանուցուի թերթ առ-
թերթ գնողներուն որ 82 րդ
թերթով Ի գիրն պիտի աւար-
տի, և կը խնդրուի իրենցմէ որ
փութան լրացնելու իրենց պա-
կաս թերթերը, վասնզի քիչ ժա-
մանակէն ձ-ի գրերն իբրեւ ա-
ռաջին մասն Բառարանին թըղ-
թակազմ պիտի սկսին վաճառ-
ուիլ և թերթերն պիտի վերցը-
ուին գրավաճառաց քովէն: 1 գը-
րէն սկսեալ թերթերն ըստ ա-
ռաջնոյն պիտի գտնուին ի գրա-
վաճառանոցս: Գին 80 թերթե-
րուն 120 դահեկան արծաթ: Գին
բաժանորդագրութեան 1 1/2 օսմ.
ոսկի, վճարելի կանխիկ: Բա-
ժանորդ գրուիլ ուզողներն գի-
մելու են առ Մեծ. գանձապետն
Բառարանին, Գ. Ա. Սամանճի-
Մոմճեան, և Մէհմէտ Ալի վա-
շախան. կամ առ Պ. Գ. Ֆը-
րէնկեան գրավաճառ, Ուզուն
Չարլը:

ՄԻՆԱՍ ՁԵՐԱԶ
ԳՐԻՉ ԵՒ ՍՈՒՐ
Արամեան տպարանէն ելած
այս հեղինակութիւնը նուիրուած
է Հայ մայրերուն. բանասիրա-
կան և վիճարանական բազմա-
թիւ յօդուածներէ զատ, կպա-
րունակէ ընդարձակ և հետա-
քըքրաշարժ ներածութիւն մը,
որոյ գլխաւոր նիւթերն են. —
«Գրական փորձեր» ու յարու-
ցած պայքարն, Ս. Ռականեանի
մի անտիպ նամակն ի նպաստ
աշխարհաբարեանց, 1855 թ Պատ-
րիարքական հալածանքն ի նը-
պաստ գրաբարեանց, Կովկաս-
եան յեղափոխութեան պատմու-
թիւնն, վարժապետական խըն-
դիւր, Արարատեան ընկերութեան
ծագումն, լեզուի բարենորոգում,
հեղինակին ազգային պաշտօնով
երկրորդ ուղեւորութիւնն յԱզ-
ղիւս, տեսակցութիւնք անգղիա-
ցի Ֆրէնսիլըն գրագէտին հետ,
Անգղիոյ Զինկեանէներու լեզուին
զարմանալի նմանութիւնք հայե-
րէնի հետ, Ֆրէնսիլընի հայերէն
տրվիլն և ի նպաստ հայերէնի
գրած նամակն, լեզուապայքար,
Անահիտ և Արամազդ, Գարա-
դաշեան և Բէշեան, և ըն. և ըն:
Կը ծախուի բոլոր Պօլսոյ հայ
գրավաճառաց քով, Ղալաթիի
Քոմիսիօն Խանէ Էսկը ԸԻՆ 23
Վրոյրի թղթավաճառանոցը և
Բերա Դիւնէլի գիմացը Պ. Գ.
տէսի գրատունը: Գին 8 դ:

ՀԱՏՈՒԱԾՔ Ի Ս. ԳՐՈՑ
Ս. Գ. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս.
Սոյն գրքոյկը՝ որ կպարունակէ
Ս. Գրոց գեղեցիկ հատուածներ,
նպատակ ունի Հայ մանկուոյն
սրտին մէջ սերմանել հաւատոյ և
բարոյականի արդիւնաբեր հունձ-
քերը: Կալանդի առթիւ խիստ
յարմար է նուիրելու մանկանց,
մանաւանդ հայերէն լեզուի ու-
սուցման կ'նպաստէ, որով կըր-
նայ մուտ գտնել Ազգային վար-
ժարանաց մէջ: Կգտնուի բոլոր
հայ գրավաճառաց քով, ի գին
100 փարայ:

ՍԱՐԳԻՍ ՇԱՄԼԵԱՆ
Ա. Ռ. Ա. Մ. Բ. ԿԱՐՈՂՈՍԻ
Մօնթիվիքիացոյ
Ընտիր թղթի վրայ մաքուր
տպագրութեամբ, գեղեցիկ ա-
ռաձներ են, զորս քաղած է հե-
ղինակը Կարոլոսի վիպասանու-
թեանէն: Ամեն հասակի անձանց,
մանաւանդ վարժարանաց և նոր
տարւոյ համար աշակերտաց ըն-
ծայ կրնայ տրուիլ: Գինն է Ե-
րեք դահեկան: Կը գտնուի Գա-
վաֆեան, Աշեան և Մարգար-
եան գրավաճառատունները:

PILULES HOLOLWAY
ԴԵՂՈՒՄՔ ԶՈՒՄՈՒՆԵԻ
Լեարգի, ստամոքսի և աղիքներու
ամեն տեսակ անկարգութեանց համար
խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը. ու-
մեն չլային տկարութեան ուժաթա-
փութեան և տկարութեան համար. կը
ջնջէ և անհետ կընէ ամեն տեսակ ան-
շափաւորութեանց հետքերը: Սրտի և
երկամանց վրայ օգտակար ազդեցու-
թիւն մ'ունի. արիւնը մաքրելով նոցա
խանդարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ,
և գրգռելով կենսական գործարանները
կը զօրացնէ: Իւր դեղական մեծ աղ-
դեցութեամբ սրտախառնութիւն, կուծ-
ուութիւն, մաղձային հիւանդութիւն-
ներ, որովայնի մէջ լցուած կազեր,
գլխի ցաւեր կը վանէ, մարսողութիւնը
կը շափաւորի, և մարմինը մաքրուե-
լով բոլոր այն աղտեղութիւններէ որ
շատ անգամ զանազան հիւանդութեանց
սկզբնապատճառ կըլլան, առողջ որ-
ժեղ և բնական դիւրը կը գգնուի:

ONGUENT HOLLOWAY
ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒՂՈՒՆԻ
Մորթային հիւանդութիւնք և վեր-
բուժելու մասին ունեցած պայտամա-
կան յատկութեանցը չհաւատարիք լը-
նաւ ուրիշ դեղ մը. հին կամ նոր թու-
նաւոր վէրքեր, ուռեցք, քաղցկեղ
(շէրէշէշէ), սրունից և ստեանց վէր-
քեր կամ բոլորովին կանցնին և կամ կը
լաւանան. օգտակար է նաև հարբուխի,
հազի, սրտի բարախման, մանաւանդ
օղացաւ (եւ) ըսուած հիւանդութեան,
Իւր կաղաւթիչ, և զօրաւոր ազդեցու-
թեամբ խոյլ (բընթ) հիւանդու-
թեան ապականիչ զօրութիւնը ին
աստիճան որ ըստ կը դիմագրուէ:
Այս դեղերուն գործածութեան և
ղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր
տիի վրայ, որ կը գտնուի ամեն դե-
ղավաճառներու քով, և մասնաւորա-
պէս Պահճէ գարու Թաշխանի կող-
մերը Պ. Գաւալարեանի դեղաբանը
ն. 7 կը ծախուի:
Աւելի անել ուզողը կը հրաւիրուի
առ հեղինակն տօքթօր Հոլլուէն Ի
Լօնտօն Օքսփորտ փողոց թիւ 533:

ԳՐԱՄԱԿԱՆ	
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ	
18 Դեկտեմբեր 1881	
Բօնուսիտէ	15-10
Երկաթուղեաց	Ֆրնգ. 61-10
Թրամուէյ	0. Լ. 3-75
1863ի փոխառութիւն	Ֆրնգ. 88-
1865ի »	» 88-30
1869ի »	» 73-30
1872ի »	» 26-
Օսմանեան լիւան 100 լըշէն	
Մէհիտիյէ	107-3
Մէթալիք	205-
Հինգնոց	209-30
Վեցնոց	123-
Պիլնէ	680-
Թղթաղբամ	1060-
Ռուսիոյ Բօլ	90-20
Գաղղիական լիւրա	87-30
Անգղիական »	110-5
Գրեմից	51-20

ՏԵՐԵՆ ԵՒ ՏԵՐ
Հ. Ս. ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ
Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ